

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

КАФЕДРА РЕЖИСУРИ

ІСТОРІЯ КОСТЮМА

Програма та навчально-методичні матеріали для студентів спеціальностей:

«театральне мистецтво», «кіно-, телемистецтво»,

«музичне мистецтво»

освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»

Харків, ХДАК, 2018

УДК 646.43(073)

ББК 85.126.6.г.р30-2

I-90

Укладач

А. А. Кікоть, доктор культурології, доцент, проф. кафедри режисури Харківської державної академії культури

Історія костюма: прогр. та навч.-метод. матеріали для студ. спеціальностей :

I-90 «театральне мистецтво», «кіно-, телемистецтво», «музичне мистецтво» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» /Харків. держ. акад. культури ; уклад. А. А. Кікоть — Х., 2018. — 39 с.

Курс «Історія костюма» є елементом обов'язкової підготовки фахівців мистецьких спеціальностей у ХДАК. Зміст курсу розглядає питання специфіки костюмів різних народів і епох в історичному і мистецтвознавчому аспектах. Досліджуються структура костюма, естетичний ідеал епохи, стиль, орнамент тощо.

УДК 646.43(073)

ББК 85.126.6.г.р30-2

© Харківська державна академія культури, 2018

© Кікоть А. А., 2018

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Історія костюма»

I. Опис предмета навчальної дисципліни

Предмет: історія костюма

Курс: підготовка бакалаврів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 3,0 Залікових модулів: 2 Загальна кількість годин: 90 Тижневих годин: 2	Шифр та назва напрямку: 0202 Мистецтво Шифр та назва спеціальності: 6.020201 – «Театральне мистецтво» Спеціалізація: Режисура естради і масових свят ОКР – бакалавр	Обов'язкова Рік підготовки: 1 Семестр: 1,2 Лекції (теоретична підготовка): 24 год. Семінари: 10 год. Самостійна робота: 56 год. Вид контролю: Іспит (1, 2) семестри

II. Мета і завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Історія костюма» посилює світоглядну та професійну підготовку бакалаврів багатьох спеціалізацій з наступних освітніх спеціальностей: «театральне мистецтво», «кіно-, телемистецтво» та «музичне мистецтво».

Мета навчальної дисципліни — вивчення процесу історичного розвитку костюма як важливої частини матеріальної культури і зразка декоративно-ужиткового мистецтва на найбільш типових зразках, які відображають характерні стильові особливості епох, починаючи зі стародавніх часів до сучасності.

Завдання навчальної дисципліни:

- визначити теоретичні поняття історії костюма як науки;
- розглянути сутність предмету, його структуру та зв'язок з іншими науковими дисциплінами;
- отримати цілісну концепцію розвитку костюма як візуального знаку епохи;

- висвітлити основні художні стилі та їх відображення в костюмі;
- визначити костюм як зразок декоративно-ужиткового мистецтва;
- розкрити характерні риси театрального костюма у контексті побутового;
- виробити навички аналізу складових частин костюма різних народів у визначену епоху.

III. Вимоги до знань, умінь та навичок

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

Знати:

- предмет та структуру історії костюма як науки;
- визначення базових термінів історії костюма;
- вплив естетичного ідеалу на формування костюма;
- характерні риси важливіших стилів у мистецтві;
- основні особливості костюма різних народів у певні періоди культурного розвитку.

Уміти:

- самостійно та вільно орієнтуватися в предметі історії костюма;
- обґрунтовувати власну думку щодо дискусійних проблем історії костюма;
- визначати стильові особливості костюма;
- застосовувати знання про відображення в костюмі естетичного ідеалу, світоглядних позицій, традиції, рівня культурного розвитку, соціально-економічних умов життя та рівня науково-технічного розвитку тієї чи іншої країни у певний час історії.

Мати навички:

- критичної оцінки сучасних досліджень історії костюма;
- обґрунтування власного предмету дослідження історії костюма;
- аналізу театрального костюма на сучасному етапі розвитку театрального мистецтва;
- застосування одержаних знань для максимально цілісного, глибокого розкриття ідей і образів вистави, а також створення власного творчого

іміджу для кожного студента.

IV. Зміст і структура дисципліни

Підсумковий контроль здійснюється у формі іспиту. Передбачено **рубіжні етапи контролю** у формі усного опитування, перевірки конспектів, словників термінів, рефератів, якості виконаних завдань самостійної роботи студентів, тестування.

V. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ (ДЕННЕ ВІДДІЛЕННЯ)

№ п/п	Назва розділу, теми	Усього	Лек.	Сем.	Сам. роб.
1	2	3	4	5	6

Костюм Стародавнього Світу

1.	Вступ. Основні поняття предмету	6	2		4
2.	Костюм Стародавнього Світу (Стародавній Єгипет)	7	2	1	4
3.	Костюм античності (Стародавня Греція і Стародавній Рим)	7	2	1	4

Костюм Західної Європи V–VIII ст.

4.	Костюм раннього середньовіччя: романський стиль (V–XII ст.)	6	1	1	4
5.	Костюм епохи розвинутого середньовіччя: готичний стиль (XIII–XV ст.)	6	1	1	4
6.	Костюм епохи Відродження (XVI ст.)	7	2	1	4
7.	Костюм бароко (XVII ст.)	5	1		4
8.	Костюм рококо (XVIII ст.)	7	2	1	4

Костюм Західної Європи XIX ст.

9.	Костюм Західної Європи: стиль ампір і друге рококо (I пол. XIX ст.)	7	2	1	4
10.	Костюм Західної Європи: стилі бідермайер і модерн (II пол. XIX ст.)	7	2	1	4

Вітчизняний костюм

11.	Український національний костюм	6	2		4
12.	Костюм Русі X–XVII ст.	6	1	1	4
13.	Костюм радянського періоду	7	2	1	4
14.	Сучасний вітчизняний костюм	6	2		4
Усього		90	24	10	56

VI. ЗМІСТ КУРСУ

Тема 1. ВСТУП. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ПРЕДМЕТУ

Завдання та структура навчального курсу «Історія костюма». Історія костюма як складова частина історії культури. Костюм як зразок декоративно-

ужиткового мистецтва. Поняття «одяг», «костюм», «мода», «стиль». Мода як частина стилю.

Причини виникнення одягу. Типи одягу. Взуття. Головне вбрання. Прикраси. Зачіски. Аксесуари. Вплив географічних, кліматичних, економічних, етичних, естетичних факторів на розвиток костюма. Філософські та релігійні погляди на костюм.

Театральний костюм, його узагальненість, виразність, відмінність від побутового. Імітація. Костюм в загальному ансамблі творів театального мистецтва.

Тема 2. КОСТЮМ СТАРОДАВНЬОГО СХОДУ (СТАРОДАВНІЙ ЄГИПЕТ)

Стислі відомості про соціально-економічне, політичне, культурне життя Стародавнього Єгипту. Основні риси художнього стилю в образотворчому та прикладному мистецтві. Високий рівень розвитку ремісництва. Тканини та прикраси. Види чоловічого одягу: схенті, фуфайка-корсаж. Головне вбрання. Взуття. Зачіски, перуки. Косметика.

Види жіночого одягу: сукня -калазіріс.

Елементи символіки у костюмі фараонів та жреців.

Тема 3. КОСТЮМ АНТИЧНОСТІ (СТАРОДАВНЯ ГРЕЦІЯ І СТАРОДАВНІЙ РИМ)

Костюм Стародавньої Греції.

Стародавня Греція та високий рівень розвитку культури. Роль афінського костюма. Релігія. Естетичний ідеал. Розквіт демократії. Поняття калокагатії як гармонії фізичного та духовного в людині. Реалізм у мистецтві. Високі досягнення архітектури, літератури, наук.

Характер грецького костюма. Тканини, декор.

Чоловічий одяг: хітон, гіматій, хламіда. Головне вбрання. Зачіски. Взуття.

Жіночий одяг: хітон, пеплос, гіматій. Зачіски. Косметика. Прикраси.

Костюм Стародавнього Риму.

Культура Риму. Республіканський період та епоха імперії. Зв'язок з грецькою культурою. Естетичний ідеал римлян. Тканини, декор.

Чоловічий одяг: туніка, тога, лацерна. Зачіски. Взуття. Прикраси.

Жіночий одяг: туніка, стола, пала, далматик, пенула. Зачіски. Прикраси. Взуття. Косметика. Аксесуари.

Тема 4. КОСТЮМ РАННЬОГО СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ: РОМАНСЬКИЙ СТИЛЬ (V-XII СТ.)

Західна Європа та її еволюція.

Виникнення європейських держав. Феодалні основи економіки, соціального влаштування. Побут, культура. Вплив церкви, християнської ідеології на світогляд європейських народів. Форми костюма.

Суперечність естетичного ідеалу. Релігійний культ. Культ Прекрасної дами. Лицарство та стиль чоловічого одягу.

Простота народного одягу.

Костюм романського періоду.

Характерні риси романського стилю. Символіка кольору. Тканини, орнамент.

Чоловічий одяг: плащ герольда, котарді, каміза, рок, ката, штани-панчохи. Зачіски. Головне вбрання. Взуття. Аксесуари.

Жіночий одяг: ката, каміза, сюрко. Зачіски та головне вбрання. Прикраси. Взуття.

Тема 5. КОСТЮМ ЕПОХИ РОЗВИНУТОГО СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ: ГОТИЧНИЙ СТИЛЬ (XIII–XV СТ.)

Ріст міст. Розвиток виробництва. Торгівля та ремесла в державах Західної Європи. Готичний стиль. Тканини, декор, орнамент. Відображення геральдики в костюмі. Асиметрія кольорового рішення: мі-парті.

Чоловічий одяг: штани-панчохи (шоси), котарді, таперт, пурпуан, бію. Взуття (пігаші). Головне вбрання. Зачіски. Аксесуари.

Жіночий одяг: сукня-кот, сюркот, роб. Вигадливість головного вбрання.
Косметика. Прикраси .

Станові різниці в костюмі. Костюм королеви.

Виникнення поняття «мода» у лексиконі городян. Карнавал мод.

ТЕМА 6. КОСТЮМ ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ (XVI СТ.)

Костюм Італії.

Італія – батьківщина Ренесансу.

Філософія гуманізму та її вплив на костюм. Естетичний ідеал.
Утвердження величі, краси людини. Античний зразок. Виникнення поняття елегантності як краси простоти.

Висока культура ткацтва. Тканини: парча, оксамит, шовк, сукно, мереживо. Орнамент. Розріз як основний засіб декору. Симетрія. Контрастність. Гармонія вертикальних та горизонтальних ліній у костюмі. Новий силует. Вплив флорентійського костюма на одяг усіх станів суспільства.

Костюм венеціанського дожа. Сімара – венеціанська шуба.

Чоловічий костюм: трико, колет, півкаптаня, плащ, штани-буф. Зачіски.
Головне вбрання. Прикраси. Взуття.

Жіночий костюм: сорочка, сукня, плащ. Прикраси. Зачіски. Аксесуари.

Костюм Іспанії.

Розкіш королівського двору. Етикет. Інквізиція. Манірність костюма.
Тканини. Декор. Аксесуари.

Чоловічий костюм: ботфорти з розтрубами, колети, панцирі, шпори.
Особливості крою. Плащі. Металеві прикраси.

Жіночий костюм: каркасна основа у жіночому одязі, комір «Марія Медичі», вертюгаден, мантілья. Прикраси. Вуалі. Капелюхи.

Костюм Англії.

Театр Шекспіра і костюм. Вплив іспанської моди на англійський костюм.
Форми костюма. Широкі рукави. Багатство хутра. Костюм королеви Єлизавети.
Костюм знаті та нижчих станів населення.

ТЕМА 7. КОСТЮМ БАРОКО

Костюм Франції.

Французький абсолютизм. Франція – законодавиця моди. Стиль «бароко».

Розквіт мануфактур. Тканини. Декор. Кольорові контрасти. Головне вбрання. Зачіски.

Строга регламентація чоловічого костюма. Наслідування костюма короля. Мушкетерська мода. Новий силует. Колір, манжети, ботфорти – головні декоративні елементи.

Костюм короля-сонця Людовіка XIV.

Чоловічий одяг: жүстокор, рінграв, сорочки, казак. Мереживо. Зачіски та головне вбрання. Взуття на високих підборах.

Жіночий костюм: подвійна роба, сорочка, фіжми, декольте, шлейфи, палантин. Зачіска «фонтаж». Прикраси. Взуття. Косметика.

Костюм Голандії.

Розвиток промисловості (виробництво тканин) і торгівлі.

Простий, утилітарний характер костюма. Стриманість декору. Тканини. Колір.

Чоловічий одяг: пурпуен, ба-де-бот, комір та манжети. Зачіски. Взуття.

Жіночий костюм: конструктивна ясність та помірна декоративність. Білий чепчик – характерне головне вбрання. Домашній одяг – брас'єр. Бюргерський стиль одягу.

ТЕМА 8. КОСТЮМ РОКОКО (XVIII СТ.)

Костюм Франції.

Боротьба між Францією та Англією за світове панування.

Мистецтво XVIII ст. Людовик XV і стиль «рококо». Тканини. Орнамент трельяж. Естетичний ідеал.

Чоловічий одяг: каптан, камзол, веста, кюлоти. Кольори, мереживо, перуки.

Деформація пропорцій тіла у жіночому костюмі. Жіночий одяг: спідниця-

пан'є, корсети, сукня зі складами «Ватто». Зачіска «куафюра». Перуки. Косметика. Аксесуари.

Революція 1789 р. та її вплив на демократизацію костюма. Трьохкольорова символіка в одязі. Одежа санкюлотів, республіканців, роялістів. Одежа «золотої молоді»: «інкруаяблів» та «мервейєз».

Вплив античності. Появлення східних мотивів у зв'язку з війнами Наполеона.

Значення французького костюма для інших країн Європи та Росії.

Костюм Англії.

Промислова революція в Англії. Ріст банків, колоній. Буржуазний характер моди. Діловий стиль. Тканини.

Нові форми чоловічого одягу: фрак, редінгот, жилет. Головне вбрання: циліндр. Взуття.

Жіночий костюм. Розвиток нових форм у напрямку ділового костюма: жакет, спідниця. Зачіски. Головне вбрання. Взуття.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. КОСТЮМ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ ХІХ СТ.

Тема 9. КОСТЮМ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ: СТИЛЬ АМПІР І ДРУГЕ РОКОКО (І ПОЛ. ХІХ СТ.)

Основні тенденції розвитку костюма у ХІХ ст.:

1. Демократизація костюма. Вплив революції у Франції на розвиток костюма. Спрощення силуету, форм, тканин, аксесуарів.
2. Масове виробництво одягу. Технічні досягнення. Ріст легкої промисловості. Тканини. Різноманітність фактур. Розвиток техніки конструювання одягу.
3. Завершення процесу створення загальноєвропейського міського костюма.
4. Прискорення темпів зміни моди.
5. Диференціація костюма: візитний, спортивний, офіційний, театральний, бальний, домашній.
6. Джерела розповсюдження моди.

Костюм у Франції на початку XIX ст.

Стиль ампір: вплив мистецтва Античного Риму. Новий силует костюма.

Діловий характер чоловічого костюма. Чоловічий одяг: біла сорочка, строкатий жилет, панталони, фрак, сюртук. Зачіски. Головне вбрання. Взуття. Аксесуари.

Жіночий одяг: спенсер, редінгот, канза, російські шубки. Зачіски. Головне вбрання. Взуття. Прикраси.

Військовий костюм, його елементи.

Західноєвропейський костюм у стилі «друге рококо».

Новий ідеал жіночої краси. Стиль «друге рококо»: пишність, еkleктичність, перевантаженість. Звернення до корсажу. Рукава «жиго». Підкреслення талії. Нові тканини. Різноманітність форм верхнього одягу: шалі, мантильї, пелерини, тальми, ротонди, бурнуси. Криноліни. Головне вбрання.

Розвиток фабрик для шиття одягу.

Тема 10. КОСТЮМ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ: СТИЛІ БІДЕРМАЙЄР І МОДЕРН (II ПОЛ. XIX СТ.)

Стиль «бідермаєр». Нові форми у костюмі: крій фраку, куртки, крилатки, сюртук, циліндр.

Західноєвропейський костюм у стилі модерн.

Стиль «модерн». Вплив ідей емансипації на жіночий костюм. Популярність англійського костюма. Індивідуальність домашнього одягу, уніфікація візитного та традиційність парадного костюмів. Декоративні лінії. Тканини, колір, орнамент. Складні елементи крою. Виникнення нових видів одягу: дорожній, альпіністський, купальний та ін. Плащі, пальто. Нове взуття. Поняття ансамблю в костюмі.

Стабільність форм чоловічого костюма. Піджак, брюки, капелюхи.

Жіночий костюм: нові форми корсету, спідниць, рукавів. Комір-стойка. Сукня реформ. Складність зачісок, аксесуарів. Прикраси.

ТЕМА 11. УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ КОСТЮМ

Формування українського традиційного одягу. Конструктивні, технологічні та декоративні прийоми створення костюма. Тканини. Багатство вишивок. Орнамент. Колір. Мальовничість. Колоритна спільність. Монохромність. Домінуючий ясний колорит. Техніка опорядження та оздоблення. Варіативність. Костюм та інтер'єр.

Символіка в українському костюмі. Поняття про тричленну побудову світу. Вінок як посередник між дівчиною та верхнім надприродним світом. Обереги. Функція завершення (зовнішній та внутрішній зв'язок).

Вплив Запорізької Січі на чоловічий костюм. Ідеал краси української жінки.

Натільний, нагрудний та поясний одяг. Жіночий стегновий одяг: запаска, плахта, обгортка; спідниця (літник, шарафан, димка, фартух). Чоловічий стегновий одяг. Верхній одяг: осінньо-весняний, зимовий та плащовий. Весільний жіночий костюм. Святковий та буденний костюм.

Головне вбрання. Подібне рушникові жіноче головне вбрання. Зачіски. Догляд за волоссям у обрядах.

Взуття: плетене, стягнуте, зшите.

Жіночі прикраси: намисто, ланцюжки, хрестик, дукачі, сережки.

Відображення самобутності української культури у костюмах різних регіонів України.

Зовнішнє оточення або природні умови життя. Культурна спадщина: матеріальні явища побуту, звичаї та обряди. Культурні зв'язки, вплив сусідніх культур. Мистецькі здібності народу.

Особливості костюмів Центральної України: Київщини, Полтавщини, Чернігівщини та Запоріжжя. Формування та збереження національних прикмет.

Особливості костюмів прикордонних територій України: Полісся, Кубані, Волині, Лемківщини, Гуцульщини та Буковини.

Характерні риси чоловічого та жіночого костюмів на Слобожанщини.

Тема 12. КОСТЮМ РУСИ X-XVII СТ.

Етапи розвитку костюма стародавніх слов'ян: скіфо-сарматський, норманський, візантійський та монголо-татарський. Тканини. Вишивка, набивка.

Київська Русь X-XIII ст. Прийняття християнства. Соціально-економічні умови життя. Рівень культури. Зв'язки з Візантією. Декоративна вишивка. Візантійські тканини. Візантійські елементи чоловічого костюма: платно, плащ, єпанча.

Чоловічий костюм. Головне вбрання, прикраси, взуття.

Жіночий костюм. Тканини. Силует. Зачіски. Взуття.

Московська Русь і нові елементи в костюмі ХУ-ХУІІ ст. Вплив татаро-монгольського ярма. Створення єдиної Російської держави.

Різноманітність одягу. Чоловічий костюм: сорочки, штани, зіпуни, каптаня, шуби, фerezі, однорядки.

Костюм царів та бояр. Одяг духовенства, стрільців, простого люду. Головне вбрання. Жіночий костюм: сорочка, сарафан, душоґрійка, тілоґрійка, літник, шубка та ін. Головне вбрання. Прикраси. Взуття.

Тема 13. КОСТЮМ РАДЯНСЬКОГО ПЕРІОДУ

Вплив революції 1917 р. на костюм. Костюм як дзеркало ідейної боротьби нових естетичних ідеалів, моральних правил. Організація майстерень для шиття одягу. Одяг-символ: шинель, «будьонівка», «шкірянка». Аскетизм та народність костюмів молоді.

Костюм за часів НЕПу. Вплив західної моди. Піджачна «двійка»—основа одягу чоловіків 30-х рр.

Спрощення жіночого костюма. Новий силует. Короткі спідниці. Короткі зачіски. Хустки, маленькі капелюшки.

Костюм часів Великої вітчизняної війни — військовий характер форм, елементів. Тканини. Головне вбрання. Взуття.

Костюм 50-60-х рр. Звернення до минулих стилів. Стиль хіпі. Різноманітність кольорів, орнаменту, елементів. Чоловічий характер одягу.

Східні мотиви у костюмі. Шукання нових пропорцій. Поняття ансамблю. Синтетичні тканини.

Чоловічий та жіночий костюм. Головне вбрання. Прикраси. Аксесуари.

Серійність та масовий характер одягу. Простота і лаконічність. Мода міні.

Костюм 70-80-х рр. Універсальність. Стиль та стилізація. Різні форми костюма. Феномен джінсів. Зберігання піджачної «двійки – трійки» як основи чоловічого костюма.

Вплив різних напрямків мистецтва на еволюцію костюма (авангарда, мас-, поп-арта, рок-музики та ін.). Фольклорні тенденції.

Англійський стиль у жіночому одязі. Зачіски. Головне вбрання. Прикраси. Взуття. Аксесуари.

Будинки моди, журнали, каталоги, телебачення, фестивалі як засоби поширення моди.

Тема 14. СУЧАСНИЙ ВІТЧИЗНЯНИЙ КОСТЮМ

Костюм на межі тисячоліть. Ремікс. Європеїзація костюма. Огляд колекцій відомих кутюр'є. Тканини. Орнамент. Нові естетичні ідеали. Різноманітність стилів одягу, взуття, прикрас, зачісок, головного вбрання, аксесуарів.

Діловий стиль. Чоловічий костюм: лінія, фактура, ансамбль. Вимоги до краватки. Жіночий костюм: сукня, спідниця, пальто. Колір. Взуття. Зачіска. Косметика. Парфуми. Прикраси. Аксесуари: окуляри, ручка, аташе-кейс, сумка, гаманець.

Костюм у системі сценографії як засіб відображення історичних, соціальних, естетичних, психологічних боків життя героїв.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Тема 1. ВСТУП. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ПРЕДМЕТУ

Самостійна робота студентів: «Поняття «одяг», «костюм», «стиль», «мода»

Мета: засвоєння студентами предмету та основних понять з «Історії костюма».

Завдання:

1. Знати сутність понять «одяг», «костюм», «стиль», «мода».

2. Засвоїти ознаки костюма як зразка декоративно-ужиткового мистецтва.
3. З'ясувати особливості впливу на костюм соціокультурних факторів.

Література [1,4,9,16,18,26,35,37].

Тема 2. КОСТЮМ СТАРОДАВНЬОГО СХОДУ (СТАРОДАВНІЙ ЄГИПЕТ)

Семінарське заняття: «Специфіка костюма Стародавнього Єгипту»

Мета: засвоєння особливостей одягу, коштовностей, взуття, гриму, зачісок стародавніх єгиптян.

Питання:

1. Зв'язок костюма з культом поклоніння фараону.
2. Тканини та форми одягу.
3. Елементи символіки у костюмі стародавніх єгиптян.
4. Еволюція костюма під впливом нових ідей.

Література [2,5,6,20,23,36].

Самостійна робота студентів: «Символіка костюма Стародавнього Єгипту»

Мета: засвоєння студентами особливостей костюма Стародавнього Єгипту.

Завдання:

1. Знати назви всіх складових костюма.
2. Засвоїти ознаки костюма панівної верхівки.
3. З'ясувати особливості костюма стародавніх єгиптян.

Література [10,14,17; 73]

Тема 3. КОСТЮМ АНТИЧНОСТІ (СТАРОДАВНЯ ГРЕЦІЯ І СТАРОДАВНІЙ РИМ)

Семінарське заняття: Специфіка костюма античності»

Мета: засвоїти особливості костюма Стародавньої Греції та Риму

Питання:

1. Відображення естетичного ідеалу у костюмі Стародавньої Греції.
2. Драпування як основа античного одягу.
3. Зв'язок римського костюма з грецьким.

4. Станові різниці в костюмі імператорського Риму.

Література [3,5,11,15,20].

Самостійна робота студентів: «Порівняльний аналіз костюма Стародавніх Греції та Риму»

Мета: засвоєння студентами основних видів античного костюма.

Завдання:

1. Знати назву основних видів одягу.
2. Визначити зв'язок між античною архітектурою та костюмом.
3. З'ясувати вплив на костюм естетичного ідеалу епохи.

Література [3,5,11,15,20; 70].

Тема 4. КОСТЮМ РАННЬОГО СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ: РОМАНСЬКИЙ СТИЛЬ (V-XII СТ.)

Самостійна робота студентів: Костюм Західної Європи романського періоду»

Мета: засвоєння студентами історичних тенденцій розвитку західноєвропейського костюма.

Завдання:

1. Дослідити еволюцію Західної Європи.
2. Знати романський стиль в мистецтві костюма.
3. З'ясувати вплив лицарства на стиль чоловічого одягу.
4. Проаналізувати суперечність естетичного ідеалу.

Література [3,5,7,11,21,23,32,38].

Тема 5. КОСТЮМ ЕПОХИ РОЗВИНУТОГО СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ: ГОТИЧНИЙ СТИЛЬ (XIII–XV СТ.)

Семінарське заняття: «Костюм у готичному стилі»

Мета: засвоїти особливості костюма у готичному стилі.

Питання:

1. Характерні риси готичного стилю у мистецтві костюма.
2. Відображення геральдики в костюмі.
3. Асиметрія кольорового рішення: мі-парті.

4. Станові різниці в костюмі. Костюм королеви.

Література [3,5,7,11,21,23,32,38].

Самостійна робота студентів: «Характерні риси готичного стилю у костюмі»

Мета: засвоєння студентами основних форм готичного костюма.

Завдання:

4. Знати готичний стиль у мистецтві костюма.
5. З'ясувати значення кольорового рішення костюма.
6. Визначити особливості чоловічого та жіночого одягу.

Література [3,5,7,11,21,23,32,38; 48]

ТЕМА 6. КОСТЮМ ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ (XVI СТ.)

Семінарське заняття: «Костюм Ренесансу у Західній Європі»

Мета: засвоїти особливості костюма епохи Ренесансу.

Питання:

1. Гуманістичний характер мистецтва Відродження.
2. Звернення до ідеалів античності.
3. Тканини, колір, орнамент.
4. Видатна роль Італії в формуванні костюма Ренесансу.
5. Особливості розвитку костюма у Франції, Іспанії, Англії.

Література [1,3,5,11,14,15,20,28,34,35].

Самостійна робота студентів: «Національні особливості костюма Італії, Франції, Англії та Іспанії»

Мета: засвоєння студентами основних форм костюма епохи Ренесансу.

Завдання:

1. Знати особливості костюма епохи Ренесансу.
2. З'ясувати значення Італії в формуванні костюма Ренесансу.
3. Визначити характерні риси костюма Франції, Іспанії, Англії.

Література [1,3,5,11,14,15,20,28,34,35].

ТЕМА 7. КОСТЮМ БАРОКО

Самостійна робота студентів: «Стиль бароко у мистецтві костюма»

Мета: засвоєння студентами особливостей костюма у стилі бароко.

Завдання:

4. Знати особливості костюма у стилі бароко.
5. З'ясувати значення мушкетерської моди.
6. Визначити характерні риси костюма Франції, Голландії, Англії.

Література [4,5,15,17,21,23,32].

ТЕМА 8. КОСТЮМ РОКОКО (XVIII СТ.)

Семінарське заняття: «Костюм епохи рококо та Великої французької буржуазної революції»

Мета: засвоїти особливості костюма епохи рококо.

Питання:

1. Втілення у костюмі стилю «рококо».
2. Деформація пропорцій тіла у жіночому костюмі.
3. Значення французького костюма для інших країн Європи та Росії.
4. Революція 1789 р. та її вплив на демократизацію костюма.

Література [4,5,15,17,21,23,32].

Самостійна робота студентів: «Стиль рококо у мистецтві костюма»

Мета: засвоєння студентами основних тенденцій розвитку костюма у XVIII ст.

Завдання:

1. Знати особливості костюма епохи рококо.
2. З'ясувати вплив французької революція 1789 р. на демократизацію костюма.
3. Визначити національні особливості костюма Франції та Англії.

Література [4,5,15,17,21,23,32].

Тема 9. КОСТЮМ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ: СТИЛЬ АМПІР І ДРУГЕ РОКОКО (I ПОЛ. XIX СТ.)

Семінарське заняття: «Характерні особливості стилів ампір і другого рококо»

Мета: засвоїти стильову різноманітність костюма Західної Європи у XIX ст.

Питання:

1. Ріст легкої промисловості та серійного виробництва одягу.
2. Виникнення нових типів та форм костюма.
3. Розвиток загальноєвропейського міського костюма.
4. Відображення різних стилів у костюмі: ампір, бідермаєр, друге рококо, модерн.

Література [1,4,6,11,17,20,21,22,26,28].

Самостійна робота студентів: «Тенденції розвитку костюма у I пол. XIX ст.»

Мета: засвоєння студентами основних стилів у костюмі XIX ст.

Завдання:

1. Визначити основні тенденції розвитку костюма у XIX ст.
2. Знати особливості костюма у стилях ампір і друге рококо.
3. З'ясувати причини стабільності форм чоловічого костюма.

Література [1,4,6,11,17,20,21,22,26,28].

Тема 10. КОСТЮМ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ: СТИЛІ БІДЕРМАЙЄР І МОДЕРН (II ПОЛ. XIX СТ.)

Самостійна робота студентів: «Тенденції розвитку костюма у II пол. XIX ст.»

Мета: засвоєння основних тенденцій у розвитку костюма II пол. XIX ст.

Завдання:

1. Знати особливості костюма у стилях «бідермаєр» і «модерн».
2. З'ясувати зміну естетичних ідеалів.
3. Довести, у чому полягають індивідуальність домашнього одягу, уніфікація візитного та традиційність парадного костюмів.

Література [1,4,6,11,17,20,21,22,26,28].

ТЕМА 11. УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ КОСТЮМ

Самостійна робота студентів: «Регіональні особливості українського національного костюма»

Мета: засвоєння студентами характерних рис українського національного костюма.

Завдання:

1. Знати конструктивні, технологічні та декоративні прийоми створення українського національного костюма.
2. З'ясувати вплив Запорізької Січі на чоловічий костюм.
3. Визначити особливості костюма різних регіонів України.

Література [13,19,24,25,30; 47,53,55,59,66,69,77,82,84].

Тема 12. КОСТЮМ РУСИ X-XVII СТ.

Семінарське заняття: «Костюм від Київської до Московської Русі»

Мета: засвоїти основні етапи розвитку костюма Стародавньої Русі.

Питання:

1. Етапи розвитку костюма стародавніх слов'ян.
2. Костюм Київської Русі X-XIII ст.
3. Московська Русь і нові елементи в костюмі XV-XVII ст.
4. Костюм царів та бояр. Одяг духовенства, стрільців, простого люду.

Література [8,11,35].

Самостійна робота студентів: «Основні етапи розвитку костюма Стародавньої Русі»

Мета: засвоєння студентами основних етапів розвитку костюма Стародавньої Русі.

Завдання:

1. Знати основні етапи розвитку костюма стародавніх слов'ян.
2. З'ясувати станові різниці у костюмі царів, бояр, духовенства, стрільців, простого люду.

3. Визначити зв'язок між костюмом Стародавньої Русі та Візантії.

Література [46,62,74,75].

Тема 13. КОСТЮМ РАДЯНСЬКОГО ПЕРІОДУ

Семінарське заняття: «Особливості вітчизняного костюма радянського періоду»

Мета: дослідити еволюцію у конструюванні одягу радянського періоду.

Питання:

1. Вплив на костюм революції 1917 р.
2. Костюм НЕПу і західна мода.
3. Спрощення жіночого костюма. Новий силует.
4. Костюм Великої вітчизняної війни — військовий характер форм.
5. Звернення до минулих стилів у костюмі 50-60-х рр.
6. Універсальність костюма 70-80-х рр.

Література [4,18,27,31,35].

Самостійна робота студентів: «Особливості вітчизняного костюма радянського періоду»

Мета: засвоєння студентами характерних типів одягу радянського періоду.

Завдання:

1. Знати модні силуети вітчизняного костюма.
2. Визначити костюм як дзеркало ідейної боротьби нових естетичних ідеалів.
3. З'ясувати засоби поширення моди.

Література [40,42,43,45,49,50,52,56,63,67,80].

Тема 14. СУЧАСНИЙ ВІТЧИЗНЯНИЙ КОСТЮМ

Самостійна робота студентів: «Стильове розмаїття сучасного костюма в Україні»

Мета: засвоєння студентами тенденцій розвитку побутового та сценічного костюмів на межі тисячоліть.

Завдання:

1. Визначити різноманітність стилів у сучасному костюмі.

2. З'ясувати вплив на костюм науково-технічного прогресу.

3. Знати вимоги до сучасного театрального костюма.

Література [4,9,18,22,26,35; 39,41,54,57,59,65,71,81,88].

МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота, ведення конспекту лекцій, написання рефератів.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ: поточне тестування, оцінка за реферат, глосарій, оцінки за відповіді на семінарських заняттях, підсумковий письмовий тест.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЮТЬСЯ СТУДЕНТАМ

Шкала оцінювання:

90-100 балів — відмінно (A);

82-89 балів — добре (B);

74-81 бал — добре (C);

64-74 балів — задовільно (D);

60-63 балів — задовільно (E);

35-59 балів — незадовільно з можливістю повторного складання (FX);

1-34 балів — незадовільно з обов'язковим повторним курсом (F).

Шкала нарахування балів за основні форми навчальної діяльності:

Підсумковий контроль — 10 балів;

рубіжне тестування — 5 балів;

реферат — 10 балів;

глосарій — 5 балів;

доповідь на семінарському занятті — 5 бали;

конспект лекцій — 10 балів;

звіт про самостійну роботу — 5 бал.

Методичне забезпечення: опорні конспекти лекцій, підручники та навчальні посібники, інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД), ілюстративні матеріали, профільні ресурси Інтернету.

ЛИТЕРАТУРА**ОСНОВНА**

1. Андреева А. Ю. История костюма. Эпоха. Стиль. Мода. От Древнего Египта до модерна / А. Ю. Андреева, Г. И. Богомолов. — СПб. : Паритет, 2008. — 120 с., ил.
2. Бирюкова Н.Ю. Западноевропейское прикладное искусство ХУП-ХУШ вв. /Н.Ю. Бирюкова. – М.: Искусство, 1971.– 236 с.
3. Блейз А. И. История в костюмах / А. И. Блейз, Д. А. Чалтыкьян. — М. : ОЛМА-ПРЕСС Экслибрис, 2002. — 176 с.
4. Блохина И. В. Всемирная история костюма, моды и стиля / И. В. Блохина. — Минск : Харвест, 2007. — 400 с. : ил.
5. Брун В. Всеобщая история костюма от древности до Нового времени / Вольфганг Брун, Макс Тильке. — М. : Изд-во ЭКСМО, 2007. — 464 с., ил.
6. Будур Н. История костюма / Н. Будур. — М. : Олма-Пресс, 2002. — 480 с.
7. Вейс Г. «Темные века» и Средневековье IV–XIV вв. История цивилизации: архитектура, вооружение, одежда, утварь : иллюстр. энцикл. В 3-х т. Т. 2. / Герман Вейс. — М. : ЭКСМО-ПРЕСС, 2000. — 600 с.
8. Гиляровская Н. Ю. Русский исторический костюм для сцены / Н. Ю. Гиляровская. — М. : Искусство, 1955. — 167 с.
9. Гофман А. Б. Мода и люди. Новая теория моды и модного поведения / А. Б. Гофман. — 3-е изд. — СПб : Питер, 2004. — 208 с.
10. Дудникова Г. П. История костюма : учебник / Г. П. Дудникова. — Ростов н/Д : Феникс, 2005. — 352 с.
11. Захаржевская Р. В. История костюма. От античности до современности / Раиса Владимировна Захаржевская. — 3-е изд., доп. — М. : РИПОЛ классик, 2007. — 288 с.: ил.

12. Захаржевская Р.В. Костюм для сцены /Р.В. Захаржевская. – М.: Сов. Россия, 1967. – 214 с.
13. Камінська Н. М. Костюм в Україні від Київської Русі до ХХІ століття / Н. М. Камінська, С. І. Нікуленко. — Х. : Золоті сторінки, 2004. — 208 с. ; 32 іл.
14. Кибалова Л. Иллюстрированная энциклопедия моды /Л. Кибалова, О. Гербенкова, М. Ломарова ; пер. И. М. Ильинской и А. А. Лосевой. — Изд. 3-е. — Прага : Артия, 1988. — 608 с.
15. Киреева Е. А. История костюма. Европейские костюмы от античности до ХХ в. : учеб. пособие для сред. театр. учеб. заведений / Е. А. Киреева. — М. : Просвещение, 1970. — 165 с.
16. Кирсанова Р. М. Сценический костюм и театральная публика в России XIX века / Р. М. Кирсанова. — Калининград : «Янтарный сказ»; М. : Изд-во «Артист. Режиссер. Театр», 1997. — 384 с.
17. Комиссаржевский Ф. Ф. История костюма / Ф. Ф. Комиссаржевский. — Мн. : Современный литератор, 2000. — 496 с.
18. Композиция костюма : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Г. М. Гусейнов и др. — М. : Издательский центр «Академия», 2004. — 431 с.
19. Матейко К. Український народний одяг : етногр. словник / К. Л. Матейко. — К. : Наук. думка, 1996. — 196 с.
20. Мерцалова М. Н. История костюма / М. Н. Мерцалова. — М. : Искусство, 1972. — 197 с.
21. Моран А. История декоративно-прикладного искусства от древнейших времен / А. Моран. — М. : Искусство, 1982. — 577 с.
22. Нанн Дж. История костюма. 1200–2000 / Дж. Нанн. — М. : Астрель, АСТ, 2008. — 343 с.
23. Неклюдова Т. П. История костюма / Т. П. Неклюдова. — Ростов н/Д. : Фенікс, 2004. — 336 с.

24. Ніколаєва Т. О. Історія українського костюма / Т. О. Ніколаєва. — К. : Либідь, 1996. — 176 с.
25. Ніколаєва Т. О. Український костюм. Надія на ренесанс / Т. О. Ніколаєва. — К. : Дніпро, 2005. — 320 с.
26. Плаксина Э. Б. История костюма. Стили и направления : учеб. пособие для студ. учрежд. сред. проф. образования / Э. Б. Плаксина, Л. А. Михайловская, В. П. Попов ; под ред. Э. Б. Плаксиной. — 2-е изд., стер. — М. : Издательский центр «Академия», 2004. — 224 с., [8] л. цв. ил.
27. Плеханова Е. О. История костюма, текстильного и ювелирного искусства. Учебно-метод. пособ. для студ. ИиД / Е. О. Плеханова — Ижевск : Изд-во УдГУ, 2009. — 188 с.
28. Расине О. Иллюстрированный атлас истории моды / Огюст Расине; пер. Д. Вишневого; коммент. А. Тереховой. — М. : Эксмо, 2008. — 304 с. : ил.
29. Стамеров К. К. Нариси з історії костюмів. У 2 ч. Ч. 1 / К. К. Стамеров. — К. : Мистецтво, 1978. — 243 с.
30. Стамеров К. К. Нариси з історії костюмів. У 2 ч. Ч. 2 / К. К. Стамеров. — К. : Мистецтво, 1978. — 172 с.
31. Стриженова Т. С. Из истории советского костюма / Т. С. Стриженова. — М. : Искусство, 2002. — 112 с.
32. Тиль Э. История костюма /Эрика Тиль. — М.: Легкая индустрия, 1971. — 103 с.
33. Філановський Т. Ю. Костюм ХХ ст. / Т. Ю. Філановський. — К. : Мистецтво, 1990. — 215 с.
34. Чернова А. Д. ...Все краски мира, кроме желтой / А. Д. Чернова. — М. : Искусство, 1987. — 220 с.
35. Шевнюк О. Л. Історія костюма : навч. посіб. / О. Л. Шевнюк. — К. : Знання, 2008. — 375 с.

36. Шмидт Г. История костюма / Г. Шмидт, П. Бриг. — М. : Искусство, 1998. — 250 с.
37. Эльцуфен Э. Костюмы для сцены / Э. Эльцуфен. — М. : Искусство, 1960. — 160 с.
38. Ястребицкая А. Д. Западная Европа XI - XIII вв. Эпоха. Быт. Костюм / А. Д. Ястребицкая. — М. : Искусство, 1978. — 175с.

ДОДАТКОВА

39. Арутюнян Ю. И. Принципы использования звука в костюме как психологический аспект создания и рецепции образа / Ю. И. Арутюнян // Мода в контексте культуры : материалы IV науч.-практ. конф. 21.04.09. — СПб : Санкт-Петербургский университет культуры и искусств, 2009.
40. Балдано И. Ц. Мода. XX век. Энциклопедия / И. Ц. Балдано. — М. : Олма-Пресс, 2002. — 400 с.
41. Барт Р. Система моды. Статьи по семиотике культуры / Р. Барт ; пер. с фр. вступ. ст. и сост. С. Н. Зенкина. — М.: Изд-во им. Сабашниковых, 2003. — 512 с.
42. Беседина М. Б. Самые знаменитые драгоценные камни и ювелирные украшения / М. Б. Беседина. — М. : Астрель: Олимп, 2008. — 269 с.
43. Буткевич Л. М. История орнамента / Л. М. Буткевич. — М. : Владос, 2004. — 272 с.
44. Вайнштейн О. Семиотика Шанель № 5. Ароматы и запахи в культуре. Книга 2 / сост. О. Б. Вайнштейн. — М. : НЛЮ, 2003. — С. 352–366.
45. Вайнштейн О. Улыбка чеширского кота: взгляд на российскую модницу / О. Вайнштейн // Женщина и визуальные знаки ; ред. А. Альчук. — М. : Идея-Пресс, 2000. — С. 31–45.
46. Васильев А. Красота в изгнании / А. Васильев. — М. : Слово, 2005. — 480 с.

- 47.Геник-Березовська З. До питання про українське бароко / З. Геник-Березовська // Грані культур. Бароко. Романтизм. Модернізм. — К. : Гелікон, 2000.
- 48.Горбачева Л. М. Костюм средневекового Запада: От нательной рубахи до королевской мантии / Л. М. Горбачева. — М. : ГИТИС, 2000. — 232 с.
- 49.Горалик Л. Антресоли памяти: воспоминания о костюме 1990 года / Линор Горалик // «НЛО». — 2007. — № 84.
- 50.Горина Г. С. Моделирование формы одежды / Г. С. Горина. — М. : Легкая и пищевая промышленность, 1981. — 182 с.
- 51.Давыдова М. Т. Очерки истории русского театрально-декорационного искусства XVIII-XX вв. / М. Т. Давыдова. — М. : Искусство, 1974. — 346 с.
- 52.Дмитриева Н. А. Загадки мира моды: очерки о культуре моды / Н. А. Дмитриева. — Донецк : Сталкер, 1998. — 464 с. : ил.
- 53.Довга Л. До питання про барокову ментальність українців / Л. Довга // Генеза. — 1997. — № 1(5).
- 54.Ермилова Д. Ю. История домов моды / Д. Ю. Ермилова. — М. : Академія, 2004. — 288 с.
- 55.Жолтовський Н. М. Український живопис ХУІІ-ХУІІІ ст. / Н. М. Жолтовський. — К. : Мистецтво, 1992. — 245 с.
- 56.Калашникова Н. М. Одежда народов СССР / Н. М. Калашникова, Г. А. Плужникова. — М. : Планета, 1990. — 220 с.
- 57.Калашникова Н. М. Семиотика костюма / Н. М. Калашникова // Сборник материалов Конгресса «Текстиль и традиции костюма», 2006. — С. 139–140.
- 58.Каминская Н. М. История костюма : учеб. пособ. для средн. спец. учеб. заведений швейной промышленности / Н. М. Каминская. — М. : Легкая индустрия, 1986. — С. 43–51.

59. Кікоть А. А. Семіозис українського костюма: гендерні репрезентації : монографія / А. А. Кікоть. — Х., 2010. — 300 с.
60. Килошенко М. И. Психология моды / М. И. Килошенко. — СПб : Изд-во «Речь», 2001. — 192 с.
61. Кирсанова Р. От любви до смерти / Р. Кирсанова // Мода-Коллекция. — 2000. — № 5. — С. 36.
62. Кирсанова Р. М. Розовая ксандрейка и драдедамовый платок: Костюм — вещь и образ в русской литературе XIX в. / Р. М. Кирсанова. — М. : Книга, 1989. — 286 с.
63. Козлова Т. Н. Стиль в костюме XX века / Т. Н. Козлова, Е. Ильичева. — М. : МГТУ им. А. Н. Косыгина, 2003. — 152 с.
64. Кокуашвили Н. Б. Одежда как феномен культуры / Н. Б. Кокуашвили // Знаки повседневности : сб. ; сост. Л. А. Штомпель. — Ростов н/Д., 2001.
65. Кон И. С. Битва за штаны: этикет, мода, политика, идеология / И. С. Кон // Человек. — 2001. — № 5 — С. 63–78.
66. Косьміна Т. В. Українське весільне вбрання: Етнографічні реконструкції / Т. В. Косьміна, З. О. Васіна. — К. : Мистецтво, 1989. — 18 с.
67. Которн Н. История моды в XX веке / Н. Которн. — М. : Тривиум, 1998. — 176 с.
68. Кошлякова М. О. О символах в имидже // Знание. Понимание. Умение. Проблемы филологии, культурологии и искусствоведения. — 2008. — № 2. — С. 208–212.
69. Культура і побут населення України — К. : Мистецтво, 1991. — 214 с.
70. Куманецкий К. История культуры Древней Греции и Рима / К. Куманецкий. — М. : Искусство, 1990. — 328 с.
71. Легенький Ю. Г. Метаистория костюма / Ю. Г. Легенький. — К. : НМАУ им. П. И. Чайковского, 2003. — 284 с.

72. Малыгина И. Грим и костюм в современном спектакле / И. Малыгина и др. — М. : Искусство, 1963. — 195 с.
73. Монтэ П. Египет Рамсесов / П. Монтэ / пер. с фр. Ф. Л. Мендельсона. — Смоленск : Русич, 2000. — 416 с.
74. Панченко А. М. Русская культура в канун петровских реформ / А. М. Панченко. — Л. : Аврора, 1984. — 314 с.
75. Панченко А. М. Юродивые на Руси / А. М. Панченко // Русская история и культура: Работы разных лет. — СПб. : Юна, 1999. — С. 392–407.
76. Пармон Ф.М. Композиция костюма: Одежда, обувь, аксессуары: Учебник для вузов./Ф.М.Пармон.— М.: Легпромбытиздат, 1985.— 236 с.
77. Перету В. Н. Исследования и материалы по истории украинской культуры XVI–XVIII вв. / В. Н. Перету. — Л. : Сов. художник, 1962. — 163 с.
78. Резанова Н. Ю. Богиня в нежном неглиже: История дамского белья, рассказанная серьезно и не очень / Н. Ю. Резанова. — К. : Факт, 2004. — 100 с., ил. — (Серия «Популярная энциклопедия моды», Вып. 1).
79. Резанова Н. Ю. Локон черный, локон жгучий : История женских причесок / Н. Ю. Резанова. — К. : Факт, 2005. — 152 с., ил. — (Серия «Популярная энциклопедия моды», Вып. 3).
80. Ривош Я. Н. Время и вещи: Очерки по истории материальной культуры в России нач. XX в. / Я. Н. Ривош. — М. : Искусство, 1990. — 303 с.
81. Скляренко В. М. 100 знаменитостей мира моды / В. М. Скляренко, Н. И. Вологшина, О. Я. Исаенко, И. А. Колозинская. — Харьков : ФОЛІО, 2006. — 509 с.
82. Славутич Є. В. Шовкові тканини в костюмах військової еліти і урядовців Української козацької держави та їхня тогочасна місцева термінологія // Історико-географічні дослідження в Україні : зб. наук.

- пр. Число 10. — К. : НАН України. Ін-т історії України, 2007. — С. 143–180.
83. Соколова Т. Орнамент — почерк епохи / Т. Н. Соколова. — Л. : Аврора, 1972. — 186 с.
84. Стельмащук Г. Г. Традиційні головні убори українців / Г. Г. Стельмащук. — К. : Наук. думка, 1993. — 228 с.
85. Супрун А. Почему мы так одеты / А. И. Супрун, Г. Ю. Филановский. — М. : Мол. Гвардия, 1990. — 190 с.
86. Українська минувшина : ілюстр. етногр. довідник / А. П. Пономарьов, Л. Ф. Артюх, Т. В. Косміна та ін. — К. : Либідь, 1993. — 256 с.
87. Элиясон И. Художественная обработка тканей для сцены / И. Элиясон. — М. : Сов. Россия, 1965. — 119 с.
88. Энциклопедия заблуждений. Мода / Л. Б. Лихачева и др.; отв. Ред. Л. Ключник. — М. : Эксмо, 2005. — 448 с.

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ПОНЯТТЯ

Одяг — всі види прикриття людського тіла: білизна, сукня, панчішно-шкарпетні вироби, взуття, головне вбрання.

Костюм — одяг, пов'язаний єдністю призначення і використання, доповнений аксесуарами, прикрасами, зачіскою та гримом. **Костюм** має подвійну природу (практичну, навіть, утилітарну і естетичну) і завершує соціальну та індивідуальну характеристику людини: вік, стать, характер, професію, естетичний смак.

Стиль — це єдність художніх ознак всіх видів мистецтва, зумовлена єдністю ідейного змісту. В костюмі загальна стильова спрямованість відбивається в основних формах і пропорціях, манері носити костюм, вживанні певних матеріалів і кольорових поєднань, характері прикрас.

Мода — це короточасне панування визначених форм, пов'язане с постійною потребою людини в різноманітності й новизні навколишньої

дійсності. Особливо помітно і активно мода проявляється у костюмі, котрий найбільше піддається зміні об'ємних та лінійних форм. Мода з її ефектами та епатажем споріднена карнавалу, грі взагалі. Окрім зміни вигляду вона утворює додаткові ігрові ресурси.

Список питань до іспиту

1. Елементи символіки у давньоєгипетському костюмі.
2. Стиль «рококо».
3. Естетичний ідеал Стародавнього риму.
4. Сучасний чоловічий костюм.
5. Естетичний ідеал Розвинутого Середньовіччя.
6. Костюм «інкруаяблів» та «мервеез».
7. Жіночий костюм Стародавньої Греції.
8. Стиль «бароко».
9. Відродження: тканини, колір, орнамент.
10. Аксесуари XVIII ст.
11. Жіночий костюм Стародавньої Русі.
12. Характерні риси романського стилю.
13. Поняття стиль, мода.
14. Загальна характеристика театрального костюма.
15. Готичний стиль.
16. Античне чоловіче та жіноче взуття.
17. Костюм Людовіка XIV – «короля-сонця».
18. Український костюм (національний) на Слобожанщині.
19. Складові частини костюма.
20. Костюм венеціанського дожа.
21. Стиль модерн.
22. Поняття елегантності як «красоти простоти».
23. Поняття одяг і костюм.
24. Костюм Великої Французької буржуазної революції 1789 р.
25. Тога – одяг-символ.

26. Західноєвропейський костюм к. 18 – поч. 19 ст.
27. Український вінок як посередник між жінкою та надприродним світом.
28. Костюм 1917 – 1920 р. у Росії.
29. Костюм мушкетера.
30. Виникнення та розвиток джинсового одягу.
31. Ідеал жіночої краси сер. 19 ст.
32. Костюм Голландії 16 ст.
33. Юбка-пан'є.
34. Стиль «друге рококо» або «виставочний».
35. Англія - законодавиця чоловічої моди.
36. Сукня зі складками Ватто.
37. Естетичний ідеал «прекрасної дами».
38. Жіночий костюм періоду Великої вітчизняної війни.
39. Калазіріс та схенті.
40. Стиль «бідермаєр».
41. Жіночий костюм періоду НЕПу.
42. Стиль ампір.
43. Головні убори епохи Ренесансу.
44. Жіночий та чоловічий костюм радянського періоду (1950-1970 рр.)
45. Ботфорти у чоловічому костюмі.
46. Чоловічий костюм Франції 18 ст.
47. Сучасний діловий костюм.
48. Зачіска «корімбос».
49. Міський костюм к. 19 – поч. 20 ст.
50. Орнамент «трельяж».
51. Виникнення і розвиток туніки.
52. Конструктивна та декоративна характеристика одягу II половини XX ст.
53. Символіка орнаменту в українському народному костюмі.
54. Костюм Іспанії XVI ст.
55. Смокінг, фрак, візитка у чоловічому костюмі.

56. Чоловічий та жіночий костюм сарматського періоду.
57. Зброя у чоловічому цивільному костюмі.
58. Костюм як зразок декоративно-ужиткового мистецтва.
59. Жіночі зачіски 18 ст.
60. пляжний костюм.
61. Сукня «реформ».
62. Спортивний стиль у костюмі.
63. Костюм у контексті сучасної моди.

Питання до заліку

1. Елементи символіки у давньоєгипетському костюмі.
2. Естетичний ідеал Розвинутого Середньовіччя.
3. Стиль «бароко».
4. Жіночий костюм Стародавньої Русі.
5. Вплив економічних, політичних, кліматичних факторів на розвиток костюма.
6. Загальна характеристика театрального костюма.
7. Костюм Людовіка XIV – «короля-сонця».
8. Костюм венеціанського дожа.
9. Поняття одяг і костюм.
10. Західноєвропейський костюм к. 18 – поч. 19 ст.
11. Вітчизняний костюм часів революції та громадянської війни.
12. Ідеал жіночої краси сер. 19 ст.
13. Англія - законодавиця чоловічої моди.
14. Жіночий костюм періоду Великої вітчизняної війни.
15. Жіночий костюм періоду НЕПу.
16. Жіночий та чоловічий костюм радянського періоду (1950-1970 рр.).
17. Чоловічий костюм Франції 18 ст.
18. Міський костюм к. 19 – поч. 20 ст.

Теми рефератів

1. Порівняльна характеристика стилів бароко та рококо.

2. Вплив соціальних, економічних та філософсько-релігійних факторів на формування костюма.
3. Поняття, структура та функції моди.
4. Костюм як історична форма буття моди.
5. Динаміка розвитку типів одягу.
6. Костюм венеціанського дожа як відображення соціальної ієрархії.
7. Револьюційна символіка вітчизняного костюма у 1917-1920-ті рр.
8. Порівняльна характеристика сучасного і античного естетичних ідеалів.
9. Суперечність естетичного ідеалу Середніх віків у Західній Європі.
10. Театр як джерело модного костюма.
11. Відображення ідей абсолютизму у костюмі Людовика XIV – короля-сонця.
12. Стильова різноманітність сучасного костюма як тенденція розвитку моди.
13. Еклектика як характерна риса стилю бідермаєр.
14. Порівняльна характеристика античного стилю і стилю ампір.
15. Політичний аспект костюма епохи французької буржуазної революції 1789 р.
16. Характерні риси стилю модерн у вітчизняному та західноєвропейському костюмі.
17. Використання корсетів на різних історичних етапах розвитку чоловічого та жіночого костюмів.
18. Театральність готичного костюма.
19. Вітчизняний костюм між двома світовими війнами.
20. Модні тенденції одягу на рубежі II і III тисячоліть.
21. Поняття ансамблю в костюмі XIX ст.
22. Жіночі зачіски XVI – XIX ст. як складова частина костюма.
23. Вплив «хіпі» на розвиток костюма 60-х рр. XX ст.
24. Прикраси в костюмі як зразок мистецтва.
25. Костюм Стародавньої Русі як звичай.
26. Відображення в костюмі культурної політики Петра I.

27. Порівняльна характеристика західноєвропейського костюма періоду французької буржуазної революції і вітчизняного костюма періоду царювання Катерини II.
28. Особливості слобожанського костюма в контексті українського національного костюма.
29. Унісекс в історії костюма.
30. Костюм молодіжних субкультур.
31. Костюм персонажів В. Шекспіра.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ:

I. Костюм — це витвір мистецтва: 1) архітектури; 2) скульптури; 3) живопису; 4) декоративно-ужиткового; 5) театрального.

II. Костюм — це візуальний знак епохи:

1. Костюм є складовою частиною одягу.
2. Одяг — це всі види прикриття людського тіла.
3. Татуїровка — це одяг.

III. Стиль і мода:

1. Стиль — короткочасне панування визначених форм одягу.
2. Мода призвана виділити еліту.
3. Що є стилем: а) бідермаєр; б) ампір; в) модерн; г) гуманізм; д) бароко.

IV. При всій різноманітності увесь одяг, який коли-небудь існував, поділяється всього на три типи: драпірований, накладний, розстібний. Постав вірну відповідь.

1. Одяг, який одягають через голову — це ...
2. Одяг, огорнутий навколо тіла і скріплений за допомогою фібул — це ...
3. Одяг, який має суцільний розріз на всю довжину — це ...

V. Костюм створює художній образ людини (імідж) за допомогою аксесуарів, прикрас, косметики, зачісок, головного вбрання та взуття. Вибери з наступного переліку речі, які відносяться до того чи іншого компонента костюма: віяло,

куафюра, лорнет, стема, фероньер, фонтаж, муфта, коримбос, каменя, фібула, монокль, цоколі, пігаши, інтальйо.

VI. Символіка в костюмі Стародавнього Єгипту: а) квітка лотоса, б) змія уреус, в) яструб з розпростореними крилами, г) бичачий хвіст, д) скарабей, е) штучна борода, ж) леопардова шкура; з) всевидюче око Гора.

1. Символ творчості.
2. Символ родючості і безсмертя.
3. Символ абсолютної влади.
4. Символ шаленої хоробрості та відваги.
5. Символ жерців.
6. Символ могутності й влади.
7. Символ захисту.
8. Символ приналежності до еліти.

VII. Основні види одягу Стародавнього Єгипту: а) гіматій, б) пенула, в) полудаментум, г) схенті, д) туніка, і) калазіріс, к) нарамник.

VIII. Корона фараона мала назву: клафт, стегма, атеф, пшент. Яку корону називали подвійною?

IX. Античний орнамент: меандр, критська хвиля, пір'я павича.

X. Виникнення кравецького ремесла пов'язане з ландскнехтами, мушкетерами, лицарями.

XI. Одяг, тісно пов'язаний з геральдиком: схенті, гіматій, мі-парті.

XII. Жіночий одяг у готичному стилі: котарді, таперт, сюркот.

XIII. Назва венеціанської шуби за часів Ренесансу: пурпуан, сімара, біліо.

XIV. Типовий орнамент ренесансу: гранатовий візерунок, арабески, трельяж.

XV. Чоловіче взуття у стилі бароко: цоколі, ботфорти, крепіди.

XVI. Естетичний ідеал епохи бароко: людина-атлет, «Прекрасна Дама», порцелянова статуетка.

XVII. Чий одяг вважався найекстравагантнішим у часи французької буржуазної революції 1789 р.: санкюлоти, роялісти, інкруаяблі.

XVIII. Стилi у Західній Європі XIX ст. : рококо, ампір, модерн, готика.

XIX. Головні критерії моди I пол. XX ст. :

1. Стандартизація.
2. Функціональність.
3. Викривлення пропорцій.

XX. Стиль, що виділяє еліту у сучасному костюмі: «от кутюр», «прет-а-порте».

.

**Визначення рейтингу навчальної діяльності студента з дисципліни
«Історія костюма»**

Костюм Стародавнього Світу			Тест	Костюм Західної Європи V-VIII ст.					Тест	Костюм Західної Європи XIX ст.		Тест	Вітчизняний костюм				І с к к р
15			5	25					5	10		5	25				
T1	T2	T3		T5	T6	T7	T8	T9		T10	T11		T13	T14	T15	T16	
4	4	4		5	5	5	5	4		4	4		4	4	4	4	